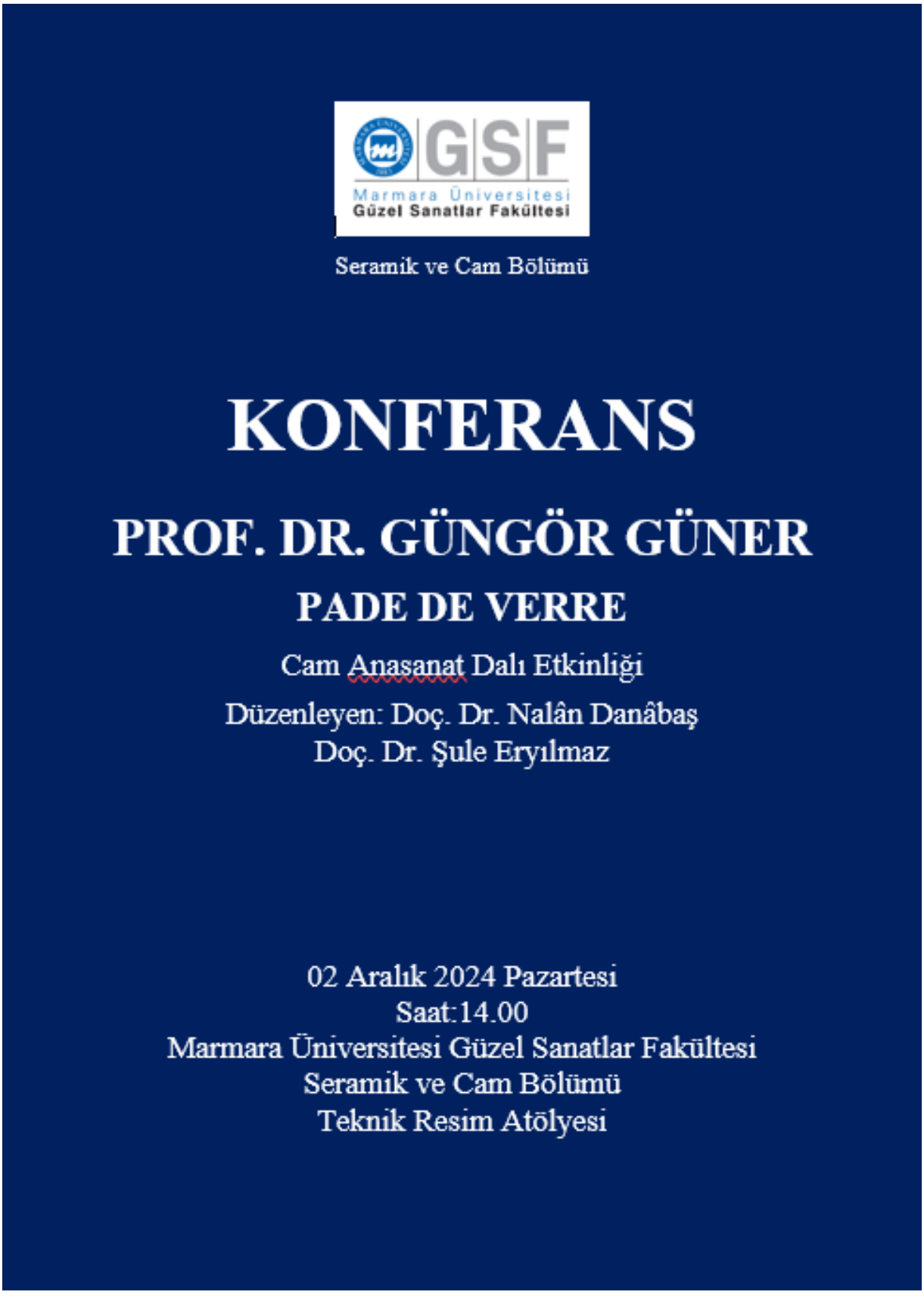

GSF
Marmara Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Seramik ve Cam Bölümü
KONFERANS
PROF. DR. GÜNGÖR GÜNER
PADE DE VERRE
Cam Anasanat Dalı Etkinliği
Düzenleyen: Doç. Dr. Nalân Danâbaş
Doç. Dr. Şule Eryılmaz
02 Aralık 2024 Pazartesi
Saat:14.00
Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Seramik ve Cam Bölümü
Teknik Resim Atölyesi

Afiş

Prof. Güngör Güner, Çağdaş Türk Seramik Sanatı'nın en önemli sanatçılarından ve eğitimcilerinden biridir. 1972-78 tarihleri arasında yaptığı Anadolu'da Yaşamakta Olan İlkel Çömlekçilik başlıklı araştırması kitap olarak yayınlanmıştır. Çalışması Türkiye'de bu konuda yapılan en kapsamlı ilk ve tek araştırmadır. Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu (bugünkü Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi) Seramik Bölümü'nden mezun olan sanatçı, 37 yıl boyunca bu kurumda eğitimci olarak hizmet vermiştir. Toplam 18 yıl Seramik Bölüm Başkanlığı yapmış ve 28 Nisan 2008'de emekli olmuştur. Prof. Güngör Güner, seramiğin bütün alanlarıyla ilgilenmiş, ancak yapıtlarının biçimlendirilmesinde geleneksel çömlekçi çarkının ayrıcalıklı bir yeri olmuştur. 1990'larda geleneği yadsımaksızın daha soyut kaplar ve soyut nesneler yapmaya devam etmiştir. Öte yandan endüstriyel seramik alanında da ürünler vermiş, bazı formları seri üretilmek üzere Alman firmaları tarafından satın alınmıştır. Tüm sanat çalışmalarının en belirgin özelliği yalın bir üsluba sahip olmasıdır. Almanya'da seramik mühendisliği eğitimi de gören Güner, seramik teknolojisine en hâkim sanatçılardan biridir. Seramik sanatı, teknikleri ve eğitimi üzerine çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için
Ayarlara gidin.
Internet erişimi yok
Kullanılabilir bağlantılar

Pâte de Verre : Refrakter *(ateşedayanıklı)*alçıdan gerçekleştirilmiş iki kalıp arasına yerleştirilen cam kırıklarının, ya da iki kalıp arasına eriyerek kalıbın içindeki boşluğu doldurmasını sağlamak amacıyla, kalıpla birlikte en az 900-1000˚C derecelik bir fırında, fırınlanmasıdır.

Ben kendim seramikçi *(eğitim dahil 1958-2009)* olmama karşın cam malzemesini çok sevmiş ve hep cam da yapabilmeyi düşlemişimdir!1990yılına kadar **"Pâte de vere"** diye bir cam yapım tekniği olduğu konusunda hiçbir fikrim yoktu. 1990 yılında Japon Vakfı'nın bursu ile Japon Seramiğini araştırmak üzere Japonya 'ya gittiğimde, bir seramik sanatçısı ile konuşurken bu isteğimi dile getirdim. O, bana TOKYO GLASS ART ENSTİTÜSÜ 'nde aradığımı bulabileceğimi belirtti. Hemen oraya gittim: Tokyo Glass Art Enstitüsü: Cam aşığı bir bayanla cam eğitimini Çekoslovakya'da almış bir profesörün ortaklığı ile gerçekleştirilmiş, bir yıl süreli oldukça pahalı özel bir kuruluştu. Bir yıl içinde **"Sıcak Cam Üfleme"** dahil on altı ayrı cam yapım tekniğinin gerçekten öğretildiği bu kuruluşta isterseniz okulu bitirebilir, ya da ücretini ödemeniz koşulu ile bir yıl daha öğrenciliğinizi sürdürebilirsiniz. Benim orada bulunduğum tarihte enstitü sekizinci yılını dolduruyordu. Bu süreçte mezun kırk öğrenci, kendi stüdyolarını açmışlar ve yaşamlarını cam sanatı ile sürdürüyorlardı !

Söz konusu kuruluşta çok kısa süreli bir öğrencilik dönemim oldu ve **< Pâte de vere>**tekniğiyle ilk kez orada karşılaştım. Bu teknik gerçekten seramik yapabilme olanaklarına sahip olup da cam yapmak isteyenler için ideal bir teknikti... Pâte de Verre yapabilmek bir seramikçi için son derece basit ancak zahmetli ve pahalı bir uygulama olmasına karşın buna değen bir uğraştır

PÂTE de VERRE, ÜRÜNLERİNİ ÖZELLİKLERİNE GÖRE ÜÇ AYRI YAPIM TEKNİĞİ İLE ÜRETMEL OLASIDIR

I.Cam kırıklarının ısıya dayanıklı (refrakter) alçıdan yapılmış iki kalıp arasında en az 900-100˚C fırınlanma sürecinde kalıbın ağırlığıyla sıkıştırılarak gerçekleştirilen Pâte de Verre ***(bkz. tabela I.)***

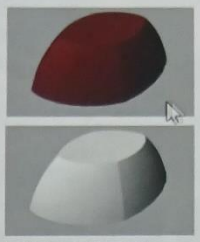
II. Bir cam kitlesinin ya da cam kırıklarının ateşe dayanıklı alçıdan yapılmış iki parçalı kalıp arasına en az 900 -1000˚C bir fırında kalıbın içine eriyerek doldurması neticesinde oluşturulan Pâte de Verre ***(bkz.Tabela II.)***

III.Üç boyutlu, iki- üç parçada kalıbı alınamayacak, girift biçimlerde, silikon ve mum malzemesinin de yardımcı olarak devreye girdiği gene refrakter alçı kalıbın içine en az 900-1000˚C bir fırında cam kitlesinin eriyerek kalıbın iç boşluğunu doldurması sonucunda gerçekleştirilen Pâte de Verre ***(Bkz.tabella III.)***

I. YÖNTEMLE KALIPLAMA

1 Model, kilden ya da alçıdan oluşturulur.

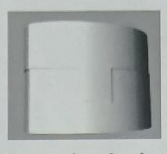
2
Modelin alt kalıbı ateşe dayanıklı alçı ile alınır. Kalıbın içine eşit kalınlıkta kil sıvanır. Bu kez üst kalıbı da alınır .

3
Model kil ile yapılmışsa kil kalıbın içerisinden çıkarılır, küp biçimine getirilir, hacmi hesaplanır üçle çarpılır. Çıkan sayı kullanacağımız cam miktarıdır.

4 İki kalıp arasına belirlenen miktarda cam parçaları yerleştirilir. Kalıp, içindeki Cam parçaları ile birlikte en az 1000˚ C çıkabilecek bir fırına pişirilmek üzere yerleştirilir. ***(bkz. pişirme çizelgesi)***

5
Cam parçaları eriyerek ,üst kalıbın ağırlığı ile tabağın biçimini alır. Üst ve alt kalıp ancak o zaman birbirinin üzerine tam olarak oturur.

6
Ateşe dayanıklı alçıdan yapılmış kalıp pişirim sürecinin sonunda tebeşir yumuşaklığına gelecek olduğundan kolayca ürünün üzerinden uzaklaştırılır. Varsa çapakları sulu elmas kesicilerle kesilir. *(bkz .Tokyo Glass Art Enstitüsü Uygulamaları)* Ürün yıkanır kabadan inceye giden su zımparası ile yüzeyi perdahlanır.

II. YÖNTEMLE KALIPLAMA

Tokyo Glass Arts Enstitüt'te kalıbın içinden çıkan tabağın çapaklı durumu ve çapakların sulu elmas kesici ile kesilmesi.
7

1 Model kilden ya da alçıdan oluşturulur.

2 Modelin alt ve üst kalıbı ateşe dayanıklı alçı ile alınır

3 Model kil ile yapılmışsa kil kalıbın İçinden Çıkarılır,

Küp biçimine getirilir, hacmi hesaplanır üçle çarpılır. Çıkan sayı kullanacağımız cam miktarıdır. (a.a.a).3= cam miktarı

4
Kil modelin bıraktığı hacim kadar, miktarı belirlenen cam tek parça yada bir-iki parça olarak döküm Ağızına konulur.
Kalıp cam parçaları ile birlikte en az 1000 °C ye çıkabilecek bir fırına yerleştirilir. ***(bkz. pişirme çizelgesi)***

5 Cam parçaları eriyerek kalıbın içindeki boşluğun biçimini alır!

6 Ateşe dayanıklı alçıdan yapılmış kalıp pişirim sürecinin sonunda tebeşir yumuşaklığına gelecek olduğundan , kolayca ürünün üzerinden uzaklaştırılır. Ürün yıkanır, çapakları varsa sulu elmas kesicilerle fazlalıkları kesilir. *(bkz. Tokyo Glass Art Enstitüsü uygulamaları .)* Kabadan inceye giden su zımparası ile ürünün yüzeyi perdahlanır.

III. YÖNTEMLE KALIPLAMA

2
Ürünün tüm yüzeyi mümkün olduğunca eşit kalınlıkta kili ile kaplanır Kille kaplı nesnenin kalıbı alınır .

1 Herhangi bir ürünün aslı ya da başlangıç model olabilir. Bu kez Model dayanıklı ve yüzeyi perdahlı olmalıdır!

4
Bu kez ürünün mumdan elde edilen modelinin kalıbı, ateşe dayanıklı alçı ile alınır! Daha sonra kalıp içindeki mumu akıtabileceği şekilde bir fırına yerleştirilir 100- 120 °C ısıda 3-4 dört saat bekletilerek içindeki mumun tamamen dışarıya bir kabın içine akması sağlanır. **Kalıba gerek görülen yerlerde hava kanalları açılması gerekir !** Ateşe dayanıklı alçının içinde bol SiO_2 bulunması nedeniyle , fırının acele edilmeksizin . kendi halinde soğumasına özen gösterilir. Aksi durumda kalıp çatlama yapabilir!

Kille kaplı nesne kalıbın içinden çıkarılır. Ürün ya da modelin aslı tekrar kalıbın içine yerleştirilerek kilin oluşturduğu boşluğa silikon dökülür.

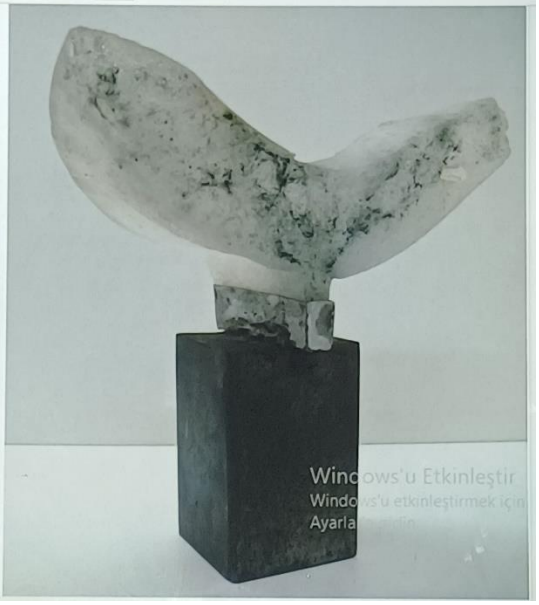

3
Kalıp açılarak, gerektiğinde silikon kesilerek model silikon kitlesinden içinden çıkartılır. Silikon kitlesi tekrar alçı kalıbın içine yerleştirilerek silikon içinde boşluk olarak kalmış modelin boşluğunun içine erimiş mum dökülür. Mum model kalıptan çıkarıldıktan sonra, ml işaretli , su dolu bir kabın içine bırakılarak yükselen ml su miktarı ile mumun hacmi elde edilir, üç sayısı ile çarpılır, çıkan sayı kullanacağımız cam miktarıdır.

6 Cam kırıkları ısıya dayanıklı alçı kalıbın içindeki boşluğa eriyerek camdan biçimini alır. Kalıptan çıkan her ürün yukarıda belirtildiği gibi bir perdahlama işleminden geçmeye gereksinme duyar.!

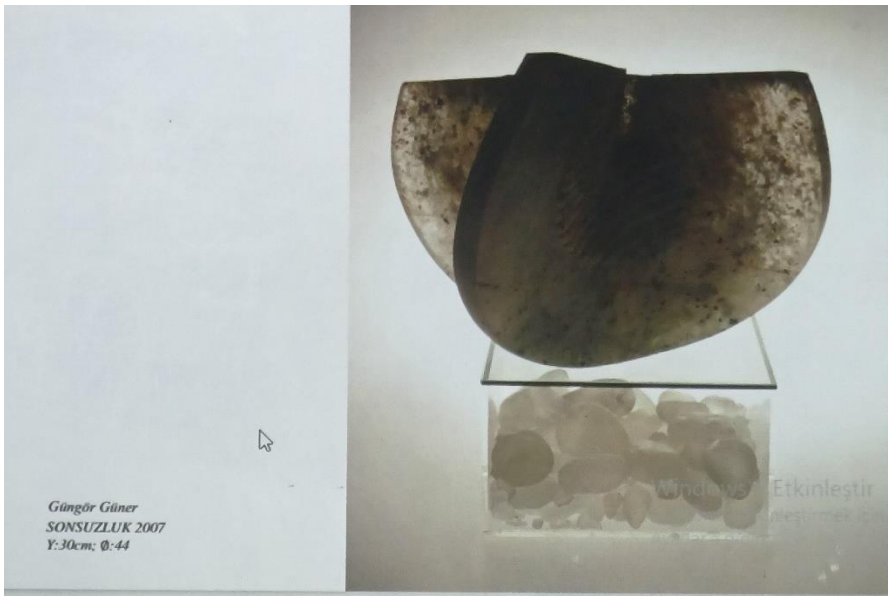
5 Cam tek parça ya da birkaç parça olarak döküm ağzına konulur . Hava kanalları burada da gereklidir ! Kalıp cam parçaları ile birlikte en az 1000°C çıkabilecek bir fırına pişirilmek üzere yerleştirilir *(bkz. pişirme çizelgesi)*

Güngör güner ADSIZ 2008
y: 31cm, g:35cm

Bu yapıt Anadolu'da töre adına acımasızca öldürülen kadınların ve katledilen İtalyan barış elçisi PİPPA BAĆC'A ithaf edilmiştir.

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar

Güngör Güner
SONSUZLUK 2007
Y:30cm; Ø:44

Sonsuzluk yapıtının kalıplama süreci ve sonucu

Boş kalıba cam kırıklarının doldurulması

Pişirimden sonra tebeşire dönüşen alçı kalıp kırılarak kolayca heykelin üzerinden temizlenir

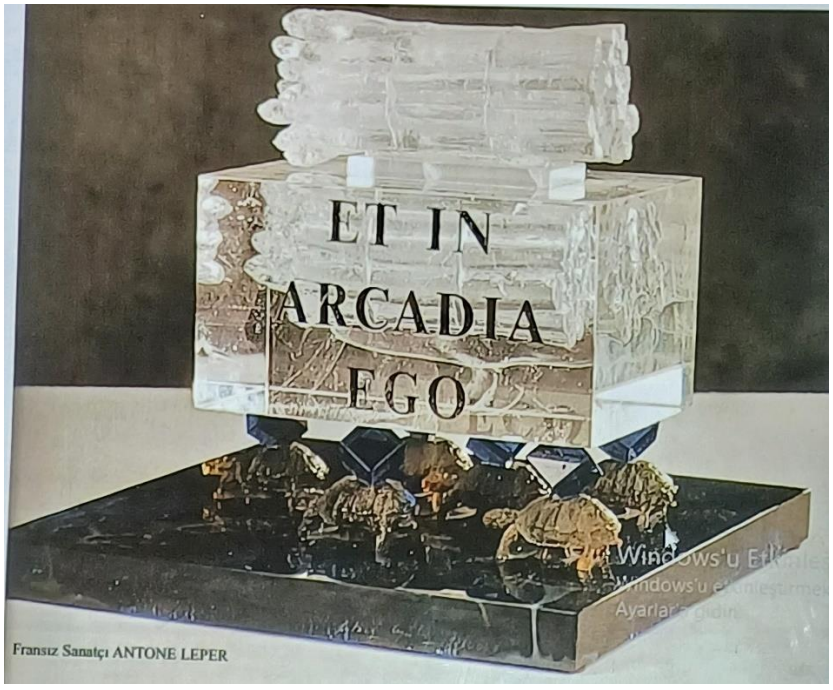

Güngör Güner, ÇANAK 2008 y:5.5 cm; g:20 cm.

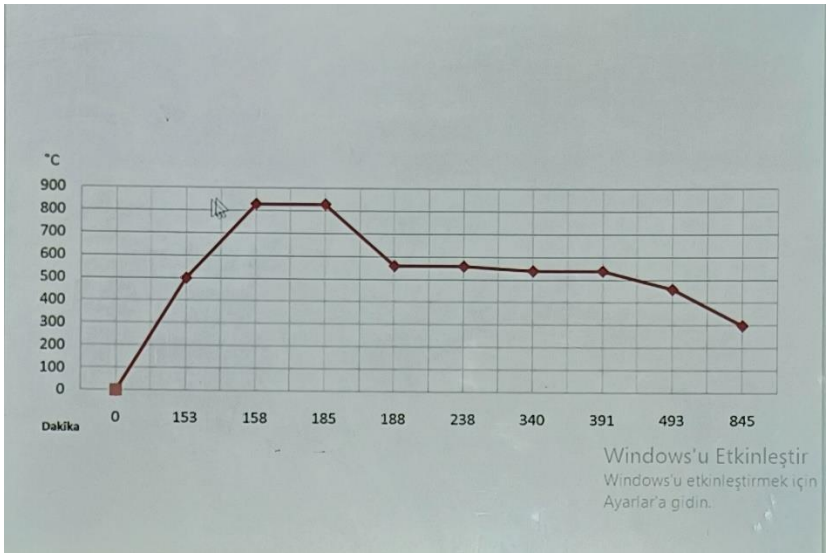

Güngör Güner
CAM KURS 2007
30x40x10cm

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.

Fransız Sanatçı ANTONE LEPER

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.

Pişirimde dikkat edilmesi gereken noktalar

Üsteki çizelge standart Pâte de Verre camları içindir. Elimizde ki cam kırıkları eriyebilmek için daha yüksek bir pişirim derecesine gereksinme duyabilir. Önemli olan pişirimin geldiği bitiş derecesinde bir saat bekletilmesine özen göstermektir. Daha sonra soğutma için 550°C kadar hızlı bir düşüş sağlanması camın saydamlığını sağlar. 550 °C üzerindeyken fırının yavaş soğuması camın kristalleşmesine dolayısıyla camın örtücü olmasına neden olur ! 550 °C fırın en az bir saat sabit tutulur. Sonra ki 25°C düşüş için bir buçuk saate gereksinme duyulur.Ve 525°C de fırın gene bir saat bekletilir. Ondan sonra ki soğutma çizelgede görüldüğü gibi bir saatte 100 C°, hatta mümkünse daha da yavaş olmalıdır. 550-500 °C arası , camın içinde bol miktarda bulunan Silis (SiO_2) nedeniyle çok duyarlı olduğu bir dönemdir.

Refrakter Alçı : Yüksek ısıya dayanan alçı anlamına gelmektedir . Piyasada hazır bulunmasına karşın çok pahalı olması nedeniyle normal alçıdan da elde edilebilir. %35 Alçı , %65 ince öğütülmüş Silisle de ateşe dayanıklı alçı yapmak mümkündür. Önerilen oranda sulu bir alçı yapılıp, Silis sulu alçının içine serpilip iyice karıştırılması ile ateşe dayanıklı alçı elde edilebiliyor. Karıştırma sırasında yukarıda ki oranın bir kilosuna 100 ml. litre suda çözdürülmüş 100 gr. süzülmüş Kaolin de ilave edilirse hem cama saydamlık sağlıyor,hem de kalıp daha sağlam oluyor. Ateşe dayanıklı alçı için çok değişik reçeteler bulunmaktadır.

Cam kırığı : Yurt dışında özellikle Japonya'da Pâte de Verre için alçak derece de eriyebilen özel cam çubuklar üretiliyor. Bizde zorunlu olarak Pencere Camı dışında ki tüm cam kırıkları kullanılabilinir. Ayni cam kırığının ince öğütülmüş olarak kullanılması yüzey alanının artması nedeniyle ürünler örtücü olurken , iri kırıklar olarak kullanılması daha saydam bir cam elde etmemizi sağlar. Sonuçta ayni camı iri ve ince taneli kullanarak değişik efektler elde etmek de mümkün. **Cam kırığı miktarının doğru hesaplanması önemlidir !** Aksi durumda ya ürünümüz eksik kalabilir ya da fırında kalıp içindeki fazla cam taşıp fırınımıza zarar verebilir !

Cam kavramı daima saydam ve parlak bir yüzey olarak belleğimizde yer ettiğinden, bu gün yaygın olarak bilinen cam üretim teknikleriyle örtüşmeyen Pâte de Verre'nin genel cam kavramına biraz ters düştüğü kuşkusuzdur. Her ne kadar genel kavrama ters düşe de söz konusu teknikle elde edilen ürünler cam olup biraz mat, biraz örtücü, biraz yarı şeffaf, üst yüzeyi biraz tekstürlü olmasına karşın çok gizemli bir renk ışıması ile çok özel bir estetiğe sahiptir!

Pate de verre'nin tarihçesi Eski Mısır'a kadar gidiyor. Sıcak Cam Üfleme tekniğinden çok daha eski bir teknik. Mısır'dan sonra Romada da gelişmiş örneklerine rastlanıyor . Sonra "ser verip sır vermemenin kurbanı olarak ortadan kayboluyor 19.yy başlarında Fransız heykeltıraş **Henri Cross** (1840 1907) uzun araştırmalar sonucunda tekniği yeniden hayata geçiriyor. Tekniğin yeniden doğuşu bir Fransız sanatçının araştırmaları sonucunda olduğu için de, bütün dünyada da ayni isimle adlandırılıyor.

Henri Cross araştırmalarını Devlet Serv Porselen Fabrikasının geniş laboratuar olanaklarını kullanarak gerçekleştiriyor. (1885-1905) Tekniği daha çok heykel ve röliyef çalışmalarında kullanıyor. Bu konuyla ilgili olarak kendisini çok sayıda takip edeni olmuşsa da oğlu **Jean'ın** yanı sıra Boussois kentinde ki zamanın yetkin cam üreticisi **Georges Despert**'in isimleri ağır basmaktadır. **Georges Despert** (1862-1952) çağdaş cam üretiminin yanı sıra, bu yöntemle küçük figüratif heykelleri ve kapkaçak türü üretimlerini de ünlü 1900 Salon Paris Sergisinde sergiliyor. Burada ki büyük başarısından sonra bu teknikle seri üretime de başlıyor.

1989 Salon Paris Sergisinde Pâte de Verre yapıtlarıyla ilgi çeken diğer bir sanatçı, heykeltıraş **Albert Dammouse** (1848-1926) olmuş, bu sergide ki başarısı üzerine Devlet Serv Porselen Fabrikasında ressam ve heykeltıraş olarak çalışmaya başlamış, fabrikanın teknik ekibiyle özel Pâte de Verre fırın yapımına katkıda bulunmuş, yapıtlarını doğa ağırlıklı olmak üzere işlevsel ve sanatsal olarak bazen tek parça bazen seri üretim tarzında vefatına dek bu fabrikanın sanatçısı olarak gerçekleştirmiştir.. Kendisinden sonra çok sayıda hayranı ve taklitçisi olmuştur. Bu bağlamda ki en ünlü isimlerden birisi Paris'te ki Nancy okulunun da üyesi olan **François Dé corcment'dir** Bu dönem de tüm yapıtlar doğal olarak Art Nouveau izlerini taşımaktadır.

Günümüzde : Pâte de Verre sanatına dikkati çekebilmek amacıyla Corning Museum of Glass'tan konuk kurator **Suzanne Frantz** öncülüğünde , 02,Nisan31 Aralık 2005 tarihleri arasında Aire France, The Davenpart Family Foundation ve Art Aliance for Contemporary Glass sponsorluğunda; The Museum of American Glass at Wheaton Village'de 140 parçalık parçalık bir Pâte de Verre sergisi açılmıştır. Sergi kataloğunun yazısı Louvre Müzesi Dekoratif Sanatlar Bölümü sorumlusu, yetkin Pâte de Verre sanat tarihçisi **Jean –Luc Olivie** tarafından kaleme alınmıştır. sergide yukarıda adı geçen tüm sanatçıların yapıtları yer almıştır. Sergi sürecinde gene Suzanne Frantz tarafından konuyla ilgili bir konferans sunulmuştur.

Bu sunumda belirtildiğine göre: Henri Cross 18 .YY. İngiltere tarafından Avrupa çapında ilan edilen bir araştırma çağırısı (< Gem Like Quality > yapay kıymetli taş) üzerine araştırmalarını yoğunlaştırarak tarihin derinliklerinden MÖ: 1500-1000 de 18. Dynasty (hanedan) döneminde görülen bu en eski cam tekniğini gün yüzüne çıkarıyor. Ancak ayni sunumda, Pâte de Verre sanatının MÖ.2000 yıllarında Mezopotamya uygarlığında da mücevher ve heykel yapımı için kullanılmış olduğu belirtiliyor. Fransız sanatçıların öncülüğünde yeniden hayat bulan bu sanat 1930 yılında bir Japon sanatçı **(Stooich Kosshiba)** tarafından Japonya'da İwaoki Glasswork'a taşınıyor ve ilk örnekleri Japonya'da da görülüyor.

Avrupa'da 1940-50 arası artık tek tük görülen bu sanat gene uzun bir süre ortadan Kayboluyor .

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.

1978 yılında bu gün Fransa'nın önemli cam sanatçılarından olan **Antoinie Leperlier** yukarıda adı geçen François Décocment 'in torunu; erkek kardeşi ile birlikte çocukluğunda zamanının büyük bir bölümünü geçirdiği büyük babasının cam atölyesini yeniden hayata geçiriyor. Aslında Leperlier Sorbon Üniversitesinde Filosofi eğitimi alırken Louvre Müzesinin sanat eğitimi kurslarına devam ediyor. Bu onun bir Güzel Sanatlar Üniversitesine geçiş yapmasına vesile oluyor. Burada bitirme ödevi olarak **" Popart ve Reklam "**konulu bir çalışma yapıyor. Daha sonra diploma çalışması olarak "**Pâte de Verre ve Dekor"** konulu bir çalışma gerçekleştiriyor. Ve sonuç olarak yirmi beş yaşındaki Leperlier dedesinin mirası geleneksel Pâte de Verre sanatına yeniden sahip çıkıyor.

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarlar'a gidin.

1980 li yıllara gelindiğinde Japonya bu bağlamda öncü ülke olarak göze çarpıyor. Benim gözlemlediğim kadar, herhalde dünyada en fazla bu ülkede Pâte de Verre yapılıyor. 1990 yılında ben Japonya'da TOKYO GLASS ART ENSTİTÜSÜ'nde Pâte de Verre cam sanatıyla tanıştıktan ve yurda döndükten sonra bunu öğrencilerimle paylaştım. Kimya Mühendisleri Odası 4. Uluslar Arası Seramik Teknik Kongresinde bildiri olarak sundum.

1992 yılında MÜGSF Seramik Bölümü içinde bir Cam Ana Sanat Dalı, 2003 yılında AÜGSF de bir Cam Bölümü açıldı. Her iki kurumda az da olsa Pâte Verre uygulamaları artık yapılmaktadır. Ancak yukarıda da belirttiğim gibi çok zahmetli bir yöntem olması ve yapılan kalıbın sadece bir kez kullanılabilmesi nedeniyle çok tercih edilen bir yöntem değildir.

Yararlanılan kaynaklar:

NEUES GLAS dergisi ,Mart 199Modern Glass,by Ada pollak ,FABER and FABER
The Technique of GLASS FORMING by Keith Cunniings A BAYFORD BOOK
Massterpieces of Glass A World History Form the Corning Museum of Glass, by Robert J.Charlston
www.wheatonarts.Org/museumamericanglass/exhibitions/ past exhibitions/2005...

Windows'u Etkinleştir

